

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไทยมหารัฐ

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบสรุปได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคไทยมหารัฐ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ พรรคไทยมหารัฐจึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเกินเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ

ปรากฏว่า พรรคไทยมหารัฐไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคในรอบปี ๒๕๕๓ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ ภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัยและสั่งสำนักคำร้อง ให้พรรคไทยมหารัฐ เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐

พรรคไทยมหารัฐ (ผู้ถูกร้อง) โดยนายคณิต บุญสุวรรณ หัวหน้าพรรคไทยมหารัฐยื่นคำชี้แจง แก่ข้ากกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ พร้อมเอกสารประกอบต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ความว่า

พรรคไทยมหารัฐได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ในการจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๓ พรรคไทยมหารัฐไม่เคยได้รับ

หนังสือเดือนจากผู้ร้องและไม่เคยได้รับแจ้งให้ไปชี้แจงก่อนมีการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา แต่ในทางกลับกันเมื่อเจ้าหน้าที่พรรคไทยมหารัฐได้ติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้รับคำตอบว่า พรรคไทยมหารัฐมิได้มีชื่ออยู่ในบัญชีพรรคการเมืองที่จะต้องส่งรายงานผลการดำเนินกิจการในรอบปีที่ผ่านมา เพราะเหตุตีความมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่าพรรคไทยมหารัฐได้รับการจัดตั้งยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน โดยนับจากวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันที่จัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาค แม้แต่รองผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ (นายสุเทพ พรหมวาส) ก็ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องนี้ ทั้งยังแนะนำให้พรรคไทยมหารัฐยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคเมื่อพ้นกำหนดเวลาไปแล้ว ทั้งๆ ที่รายงานดังกล่าว พรรคไทยมหารัฐได้จัดทำไว้เกือบจะเสร็จสมบูรณ์แล้ว ตั้งแต่ประมาณปลายเดือนมกราคม ๒๕๕๔ และในการประชุมใหญ่สามัญของพรรค เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ก็ได้มีการรับรองรายงานดังกล่าวด้วย เพียงแต่ไม่ได้จัดส่งให้ผู้ร้อง เนื่องจากความเข้าใจดังกล่าวข้างต้น จนกระทั่งได้รับคำแนะนำจากนายสุเทพ พรหมวาส ในเวลาต่อมา ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้โทรศัพท์แจ้งแก่เจ้าหน้าที่พรรคไทยมหารัฐขณะอยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ให้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรค พรรคไทยมหารัฐจึงได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคให้สมบูรณ์และส่งให้ผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พรรคไทยมหารัฐเห็นว่า ความล่าช้าในการส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคไม่อาจโทษว่าเป็นความผิดของพรรคไทยมหารัฐแต่ฝ่ายเดียว เพราะเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ให้คำแนะนำและตีความมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในทำนองว่า พรรคไทยมหารัฐเพิ่งได้รับการจัดตั้งเรียบร้อยภายหลังจากที่ได้จัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาค เมื่อประมาณกลางเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งไม่ถึงเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน จึงได้รับการยกเว้นไม่ต้องส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรค แม้ก่อนหน้านั้น เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๔ นายแสวง บุญมี ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการสนับสนุน ได้ไปตรวจเยี่ยมพรรคไทยมหารัฐ และตรวจสอบทะเบียนสมาชิกพรรค ก็มีได้กล่าวเตือนหรือกล่าวถึงเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด แต่ในที่สุดพรรคก็ได้ตัดสินใจส่งรายงานดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยที่พรรคไทยมหารัฐได้ดำเนินกิจการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตลอดตั้งแต่ได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เช่น ได้จัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาคตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ได้จัดส่งงบการเงินและยื่นแสดงรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งยังมีโครงการทางการเมืองอีกหลายโครงการที่กำลังจะดำเนินการเพื่อสนอง

แนวทางปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญ หากพรรคต้องถูกยุบจะไม่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายใด ประกอบกับในการจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคล่าช้า พรรคไม่มีเจตนาในการกระทำความผิด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ร้องและผู้ถูกร้อง รวม ๖ คน มาให้ถ้อยคำ ได้แก่ (๑) นายสุเทพ พรหมวาส รองผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ (๒) นางสาวนภสร กนกเชียรธนา เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ (๓) นางชนพร ปราวิน เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีพรรคไทยมหารัฐ (๔) นายสากล ศรีเดชสุขแสง เลขาธิการพรรคไทยมหารัฐ (๕) นางสาวสุพร วงศ์คุ้มสิน เภรณัฐิกพรรคไทยมหารัฐ และ (๖) นายทัญญู ชัยจำนงค์ เจ้าหน้าที่พรรคไทยมหารัฐ

ศาลรัฐธรรมนูญส่งสำเนาคำสั่งชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องให้ผู้ร้องทราบ หากประสงค์จะชี้แจงเพิ่มเติม ให้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง พร้อมเอกสารประกอบลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ความว่า ประเด็นที่พรรคไทยมหารัฐอ้างว่า ไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งเตือนหรือให้ชี้แจงก่อนมีปัญหาการตีความมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่า พรรคไทยมหารัฐได้รับจัดตั้ง (ในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓) ยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน แม้แต่ นายสุเทพ พรหมวาส รองผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง ฯ ก็ยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่องนี้ นายแสวง บุญมี ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการสนับสนุนไปตรวจสอบทะเบียนสมาชิกแล้ว ก็มีได้เตือนหรือเอ่ยถึง และนางสาวนภสร กนกเชียรธนา เจ้าหน้าที่งานการเลือกตั้ง แจ้งว่า พรรคไทยมหารัฐไม่มีชื่อในบัญชีที่ต้องรายงานนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ปฏิบัติงานเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เป็นขั้นตอนโดยสรุป คือ

(๑) ในขั้นจัดตั้งพรรคการเมือง เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยมหารัฐไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ แล้ว ได้แจ้งให้พรรคไทยมหารัฐทราบ พร้อมทั้งจัดส่งคู่มือการปฏิบัติงานของพรรคการเมืองเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ในคู่มือดังกล่าว มีวิธีการในการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง รวมทั้งบทกำหนดโทษอย่างชัดเจน

(๒) ในการควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินการและการปฏิบัติงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย ได้คำนึงถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติของกฎหมายด้วยว่ามีความจำเป็น

และสำคัญยิ่งต่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง เนื่องจากมีบทกำหนดโทษทางอาญา รวมถึงการยุบพรรคด้วยจึงได้จัดให้มีโครงการต่างๆ เพื่อให้คำแนะนำและพัฒนาบุคลากรของพรรคการเมืองเป็นประจำทุกปี โดยจัดสัมมนา ฝึกอบรม และพบปะบุคคลของพรรคการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

(๓) ในคราวประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๔ ที่อาคารชินวัตร ๓ ซึ่งมีพรรคไทยรักไทยเป็นเจ้าภาพ ได้มีการแจ้งเตือนให้ที่ประชุมทราบว่า พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน หัวหน้าพรรคการเมืองจะต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่มีข้อสังเกตว่า ในการประชุมดังกล่าว รวมถึงการประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง ครั้งที่ ๔/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๓ พรรคไทยมหารัฐไม่ได้ส่งผู้แทนพรรคเข้าร่วมประชุม ทั้งๆ ที่ได้รับหนังสือเชิญประชุมแล้ว

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ ได้บัญญัติไว้ชัดเจน ให้ยกเว้นสำหรับพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินตามข้อเท็จจริง พรรคไทยมหารัฐได้รับจดแจ้งการจัดตั้ง เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๓ ดังนั้น จะอ้างตามความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พรรค ซึ่งตีความว่า ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งในวันที่มีสาขาพรรคครบสี่ภาคตามมาตรา ๒๕ คือวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๓ ข่มขัดกับกฎหมาย เพราะเป็นคนละกรณีและคนละชั้นตอนกัน เนื่องจากตามมาตรา ๒๕ นั้น เป็นการกำหนดระยะเวลาให้พรรคการเมืองดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกและสาขาพรรคภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันรับจดแจ้งการจัดตั้ง ซึ่งหากไม่ดำเนินการก็เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้อีกเหตุหนึ่ง

ในระหว่างการสัมมนาผู้บริหารพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งพ้นกำหนดเวลาของการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองแล้ว มีเจ้าหน้าที่ของพรรคไทยมหารัฐ ได้สอบถามนายสุเทพ พรหมวาส ในเรื่องดังกล่าว นายสุเทพ ฯ จึงได้ชี้แจงให้เจ้าหน้าที่พรรคเข้าใจ ทำให้พรรคไทยมหารัฐส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน ซึ่งจากการตรวจสอบเอกสารรายงานการดำเนินกิจการของพรรคไทยมหารัฐ ฉบับลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๔ มีข้อสังเกตว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเอกสารดังกล่าว ในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ หลังจากวันจัดทำรายงานถึงหนึ่งเดือนเศษ

(๕) กรณีที่อ้างว่า ได้ติดต่อกับนางสาวนภสร กนกเชียรธนา เจ้าหน้าที่งานการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า พรรคไทยมหารัฐไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีที่ต้องส่งรายงานการดำเนินกิจการของ

พรรคการเมือง ตามมาตรา ๓๕ นั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติไว้ชัดเจนว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน พรรคการเมืองจะปฏิเสธว่าไม่รู้ เพื่อปิดความรับผิดชอบไม่ได้

(๖) กรณีที่อ้างว่า นายแสวง บุญมี ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการสนับสนุน และพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งออกไปตรวจทะเบียนพรรคการเมืองแล้วไม่ได้แนะนำในเรื่องนี้ นั้น เป็นการติดตามการจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองและการรับสมัครสมาชิกพรรค ตามมาตรา ๓๔ เป็นคนละกรณีกับการรายงานการดำเนินกิจการตามมาตรา ๓๕ และเจ้าหน้าที่ของพรรคก็ไม่ได้ปรึกษาหารือหรือสอบถามปัญหาเกี่ยวกับกรณีตามมาตรา ๓๕

ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณารับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกร้องและคำเบิกความของพยาน ในวันที่ ๑๒ และวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ นางสาววลนิญ หงษ์วิวัฒน์ เลขานุการพรรคไทยมหารัฐ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากนายทัญญู ชัยจำนงค์ ซึ่งทำหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคไทยมหารัฐ ผู้แทนผู้ถูกร้อง นางชนพร ปราวิไล เหมัญญิกพรรคไทยมหารัฐ นายสากล ศรีเดชสุขแสง อดีตเลขานุการพรรคไทยมหารัฐ นางสาวสุพร วงศ์คุ้มสิน โฆษกพรรคไทยมหารัฐและอดีตเหรัญญิกพรรคไทยมหารัฐ พยาน เบิกความต่อศาลมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคไทยมหารัฐที่ได้ยื่นต่อศาลแล้ว ส่วนนายสุเทพ พรหมวาส รองผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และนางสาวนภสร กนกเชียรธนา เจ้าหน้าที่งานการเลือกตั้ง ๓ ฝ่ายพัฒนาพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พยาน เบิกความต่อศาล ปฏิเสธว่า ไม่ได้เป็นผู้ตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ของพรรคไทยมหารัฐว่า ไม่ต้องยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี มีสาระสำคัญเช่นเดียวกับคำชี้แจงและคำเบิกความ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบ คำชี้แจงและเอกสารประกอบของหัวหน้าพรรคไทยมหารัฐ คำชี้แจงเพิ่มเติมและเอกสารประกอบของผู้ร้อง คำชี้แจงของผู้แทนผู้ถูกร้องและเอกสารประกอบ และคำเบิกความของพยาน รวมทั้งคำแถลงการณ์ปิดคดีของผู้ร้องและผู้ถูกร้องแล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคไทยมหารัฐ เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติได้ว่า พรรคไทยมหารัฐได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ดังนั้นพรรคไทยมหารัฐจึงมีฐานะเป็นนิติบุคคล นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๕

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยมีว่าคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคไทยมหารัฐ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ ฟังขึ้นหรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้และพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ปรากฏว่าพรรคไทยมหารัฐได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ นับแต่วันดังกล่าวถึงวันสิ้นปีปฏิทิน จึงฟังได้ว่าพรรคไทยมหารัฐได้รับจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ย่อมมีหน้าที่ต้องยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในเดือนมีนาคมของทุกปี โดยพรรคไทยมหารัฐไม่จำเป็นต้องได้รับหนังสือแจ้งเตือนหรือให้ชี้แจงใดๆ และไม่อาจถือตามข้ออ้างของพรรคไทยมหารัฐว่าการตีความมาตรา ๓๕ ว่า พรรคไทยมหารัฐได้รับการจัดตั้งยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน โดยนับจากวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันที่พรรคไทยมหารัฐได้จัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาค และข้ออ้างที่ว่าผู้มีชื่อต่างๆ ที่พรรคไทยมหารัฐอ้างว่าไม่มีความชัดเจนในเรื่องนี้แต่ประการใด เพราะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่ไม่อาจรับฟังหักล้างระยะเวลาที่มาตรา ๓๕ กำหนดไว้ให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องปฏิบัติได้

ข้อเท็จจริงฟังได้ต่อไปว่า พรรคไทยมหารัฐได้ยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเกินเวลาที่มาตรา ๓๕ กำหนดไว้แล้ว จึงต้องถือว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) คำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่อ้างว่า ตามความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พรรคผู้ถูกร้องกับความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ผู้ร้องมีความสับสนไม่ชัดเจน ทำให้ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าไม่ต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เพราะพรรคผู้ถูกร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน และข้ออ้างอื่นๆ นั้น ไม่อาจรับฟังได้ เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ได้บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ยกเว้นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างมาก จำนวน ๑๑ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายชุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายปรีชา เถลิมวณิชย์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายศักดิ์ เตชาชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างน้อย จำนวน ๑ คน คือ นายอมร รักษาสัตย์ วินิจฉัยให้ยกคำร้อง เพราะเห็นว่า เป็นกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) ก่อน

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคไทยมหารัฐ

นายปรีชา เถลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ